

Vapaaehtoistyön tulevaisuuskuvia

Marion Fields, Opintokeskus Sivis

25.05.2021

Tänään kuulet

- Suomalaisten aikeista tehdä vapaaehtoistyötä 3 vuoden sisällä
- Vapaaehtoistyötä mahdollistavista asioista
- Vapaaehtoistyössä tulevaisuudessa tarvittavista taidoista

Opintokeskus Sivis

Opintokeskus Sivis on valtakunnallinen aikuisoppilaitos, joka toteuttaa, tutkii, kehittää, ohjaa ja tukee järjestöllistä koulutusta.

Jäsenjärjestöihimme kuuluu vapaaehtoistyötä ja muuta kansalaistoimintaa tekeviä järjestöjä, joilla on yhteensä noin miljoona jäsentä.

Siviksen toimintaa ylläpitää Opintotoiminnan Keskusliitto ry, ja sitä valvovat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus.

Perustietoa vastaajista

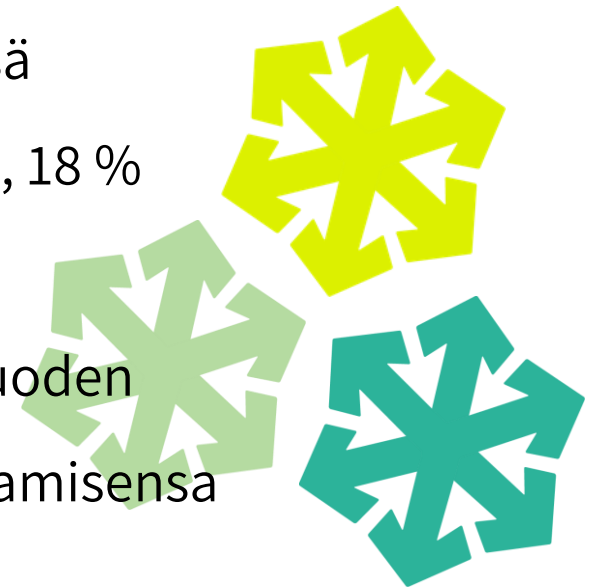

- Verkkokysely, jonka toteutti Taloustutkimus oy maaliskuussa 2021
- 1094 vastaajaa, otos edustaa Suomen äänestysikäistä väestöä
- Viimeisen 12 kk aikana vapaaehtoistyössä oli ollut mukana 47 % vastaajista; useimmin oltiin mukana liikuntaan, lapsiin tai nuoriin, asuinalueeseen tai senioritoimintaan liittyvissä tehtävissä
- 30 % on ollut toiminnassa vapaasti organisoituen, muut yhdistysten tms. kautta tai eivät osanneet vastata
- Koronavuosi kasvattanut etätoiminnan osuutta

Mitä omasta tulevaisuuden (3 v. päästä) toiminnasta ajatellaan?

- 28 % vastaajista aikoo tehdä vapaaehtoistyötä enemmän kuin nyt, 36 % yhtä paljon, muut aikovat vähentää tai lopettaa, tai eivät aio aloittaa.
- 54 % vastaajista aikoo keskittyä kasvokkaiseen toimintaan, muut aikovat toimia joko kokonaan verkossa (11 %) tai toimia molemmissa ympäristöissä
- 54 % vastaajista aikoo toimia organisoituneesti esim. yhdistyksessä, 18 % vapaasti organisoituen, muut ovat epävarmoja
- 55 % vastaajista uskoo osaamisensa riittävän toimintaan kolmen vuoden päästäkin, 32 % kaipaa pientä päivitystä, 13 % ei usko nykyisen osaamisensa riittävän.

Mitkä tekijät auttavat ja mitä osaamista itseä kiinnostavassa tehtävässä tarvitaan 3 v. päästä?

- Kaikista vastaajista 28 % kertoi vapaaehtoistehtävien organisointiin liittyvien tekijöiden (tieto, tehtävät jne.) auttavan, 21 % mainitsi elämäntilanteeseen liittyvät tekijät, 17 % pärjäämiseen ja motivaatioon liittyvät tekijät, 8 % lähipiirin tukeen tai arvostukseen liittyvät tekijät ja 6 % oppimiseen liittyvät tekijät. 5 % vastasi, etteivät mitkään tekijät auttaisi.
- Osaamistarpeisiin liittyneeseen kysymykseen vastanneet nostivat tärkeimmiksi vuorovaikutustaidot, sisällöllisen osaamisen, digitaidot ja organisoinnin.

Ketkä aikovat lisätä tai vähentää toimintaansa?

- Vastaajissa, jotka aikovat tehdä vapaaehtoistyötä vähintään yhtä paljon kuin nyt, erottuivat lapsiperheet (72 %), alle 50-vuotiaat (15-24-vuotiaat 69 % ja 35-49-vuotiaat 71 %), yl. toimihenkilöt, kotona olevat vanhemmat ja korkeakoulutetut
- Toimintaansa aikovat vähentää/lopettaa erityisesti: yli 65-vuotiaat (47 %), peruskoulun tai ammattikoulun suorittaneet
- Kun tekijöitä verrattiin keskenään, ikä ja koulutus nousivat tärkeiksi
- Nykyisistä vapaaehtoisista he, jotka ovat luottamus- tai hallinnollisissa tehtävissä (esim. hallitus), suunnittelevat huomattavasti muita useammin vähentävänsä tai lopettavansa toimintansa. Tämä on haaste järjestöille.

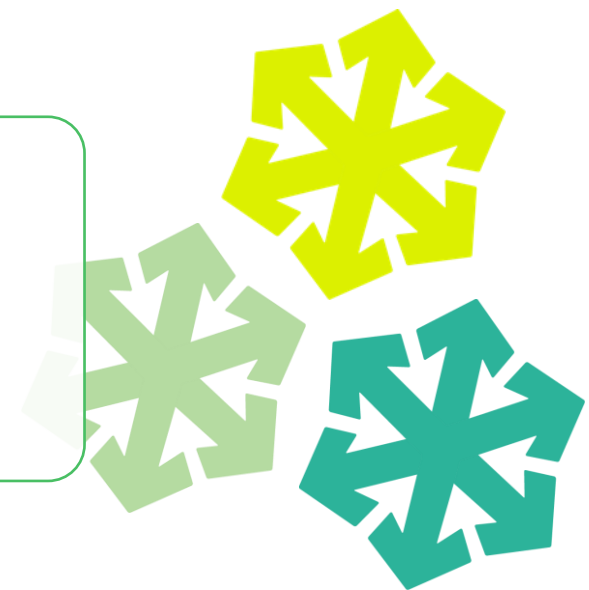
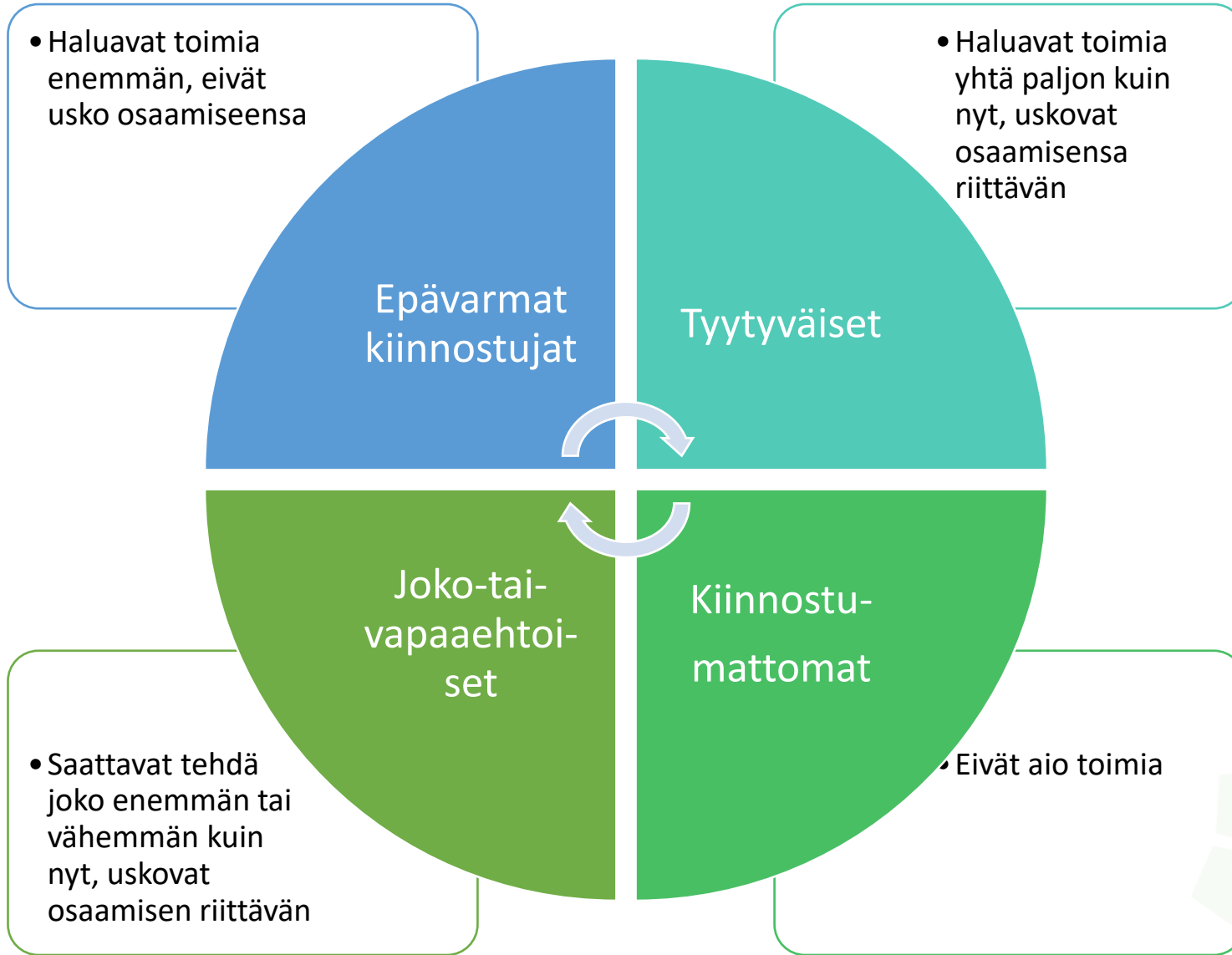
Vastaajista löytyi neljä ryhmää

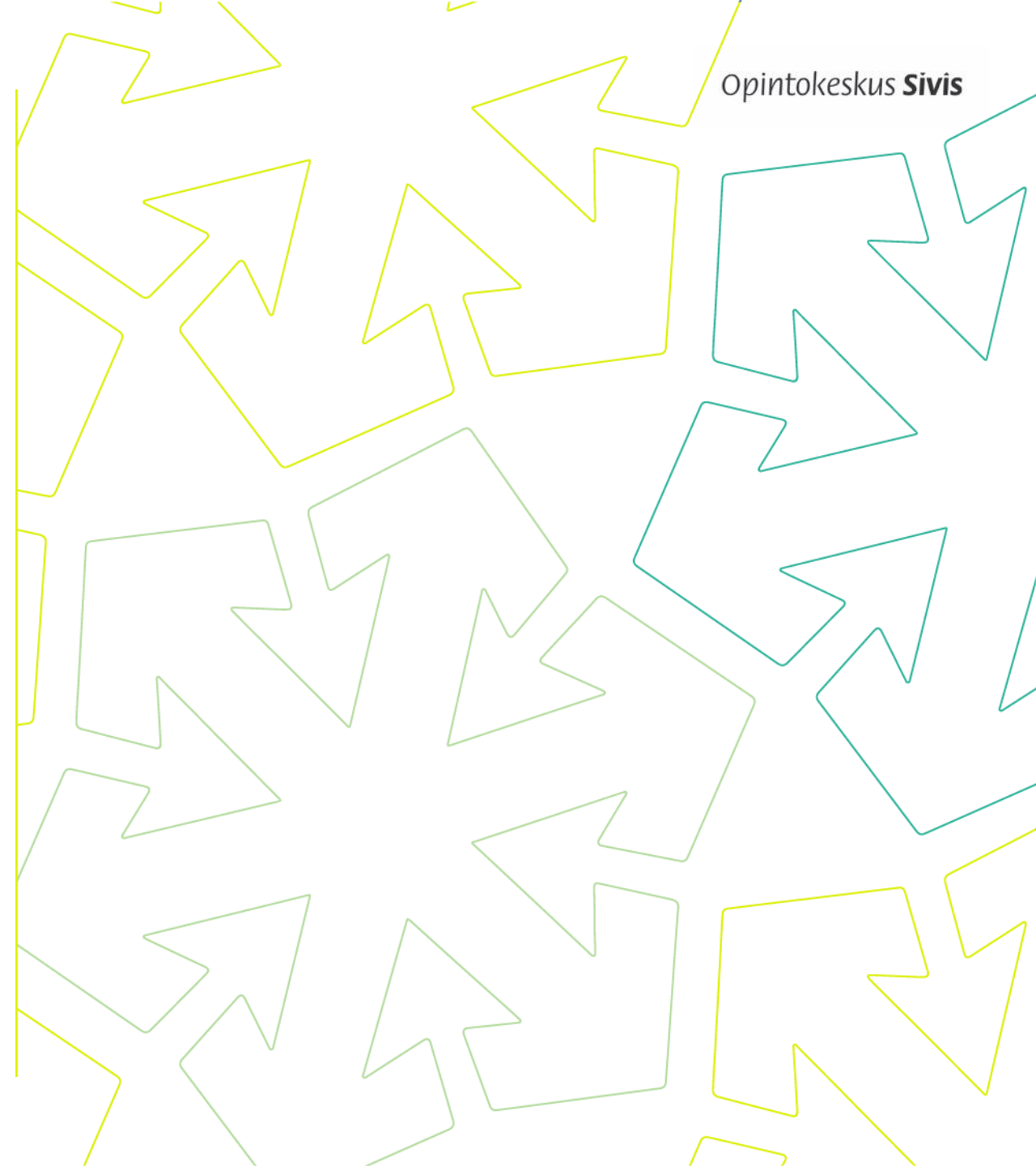
- Kun vastaajat ryhmiteltiin (klusterianalyysi) sen mukaan, miten paljon he aikovat tehdä vapaaehtoistyötä kolmen vuoden päästä ja miten hyvin he uskovat osaamisensa riittävän, saatiin neljä toisistaan selkeästi poikkeavaa vastaajaryhmää.

**Keitä ryhmiin kuuluu ja
mitä he ajattelevat tuen
tarpeesta ja osaamisesta?**

Ryhmä 1. Epävarmat kiinnostujat (halu toimia, osaaminen ei ehkä riitä) (n=320, 29 % vastaajista)

- Muita nuorempia, vähemmän muodollista koulutusta kuin muilla ja asuvat todennäköisemmin yksin, muita useammin työttömänä ja muita vähemmän vapaaehtoistoiminnassa
- Haluavat yhdistää kasvokkain ja verkossa toimimisen, muita epävarmempia sen suhteen, haluavatko olla 3. vai 4. sektorin toiminnassa
- Tarvitsevat monenlaista tukea. Selkeästi erottuvat pärjäämiseen ja motivaatioon tai arvostukseen liittyvät tarpeet, mutta myös organisointiin liittyvät
- Kokevat tarvitsevansa kiinnostavissa tehtävissä muita enemmän moninaisuuteen, kestävään kehitykseen ja sisältöön liittyviä taitoja

Ryhmä 2. Tyytyväiset (yhtä paljon toimintaa kuin nyt, osaaminen riittää) (n=238, 22 % vastaajista)

- Ovat nyt aktiivisesti mukana vapaaehtoistoiminnassa. Ryhmässä on paljon lapsiperheessä eläviä vastaajia, melko runsaasti korkeakoulutettuja (AMK, yliopisto)
- Mahdollisesti kiinnostuneita 4. sektorin vapaasti organisoituneesta toiminnasta
- Mainitsivat kaikkia toimintaa helpottavia tekijöitä vähemmän kuin muut.
- Kokevat tarvitsevansa hallinnollisia, vuorovaikutus- ja digitaitoja

Ryhmä 3. Joko-tai-vapaaehtoiset (ehkä lisäävät tai vähentävät toimintaa, osaaminen riittää) (n = 224, 21 %)

- Ovat nyt melko aktiivisesti mukana vapaaehtoistoiminnassa. Kokevat, että haluavat tulevaisuudessa olla organisoituneessa toiminnassa.
- Korkeakoulutettuja, pk-seudulla/Etelä-Suomessa asuvia, muita vanhempia
- Kokevat, että omaa toimintaa helpottaisivat toiminnan organisointiin liittyvät tekijät
- Tarvitsevat muita enemmän vuorovaikutus- ja organisointitaitoja

Ryhmä 4. Ei kiinnostuneet (n= 312, 28 % vastaajista)

- Ovat nyt kaikkein vähiten mukana vapaaehtoistoiminnassa. Muita vanhempia, useammin eläkkeellä, eniten kork. 2. asteen koulutuksen suorittaneita
- Merkitsivät lähes kaikkia vapaaehtoistoimintaa helpottavia tekijöitä muita enemmän.
- Eivät vastanneet osaamiskysymykseen
- Pieni potentiaali ryhmässä on, koska lähes 20 5 lähtisi vapaaehtoistoimintaan, jos kysyttäisiin henkilökohtaisesti

Miten toimia eri ryhmien kanssa?

- Jos uusia toimijoita halutaan mukaan, nuoria saa mukaan pyytämällä suoraan. Koska nuorista vastaajista moni on osaamisestaan ja muuten epävarma, heille on tärkeää kokea kuuluvansa porukkaan.
- Ryhmää 1, jossa on paljon nuoria, eivät motivoi tehtävät, joissa tarvitaan hallinnointitaitoja. Heidät saa mukaan sisällöllisellä toiminnalla (koskee kaikkia nuoria).
- Ryhmä 2 on tällä hetkellä tyytyväinen ja heidät tulee myös pitää tyytyväisenä.
- Ryhmässä 3 on paljon tämän hetken luottamushenkilöitä. Toiminnan organisointiin ja heidän jakamiseensa tulee panostaa.

Lopuksi

- Vapaaehtoistoiminnasta eivät ole katoamassa tekijät. Nuoret ovat jo toista kertaa tässä kyselyssä aiempaa innostuneempia
- Etätoiminta on tullut jäädäkseen toivottuna toiminnan muotona, mutta kasvokkaista toimintaa halutaan sitä enemmän
- Toiminnan uudelleenorganisoinnin tulee jatkua. Miten kevennetään hallintoa ja korostetaan sisältöä?
- Yhteisöllisyys on tärkeää
- Järjestöjen, seurakuntien ja kuntien on tehtävä itsestään helpommin lähestyttäviä saadakseen uusia toimijoita

Seuraa meitä verkossa ja somessa

[@OpintokeskusSivis](https://www.facebook.com/OpintokeskusSivis)

[@SivisNYT](https://twitter.com/SivisNYT)

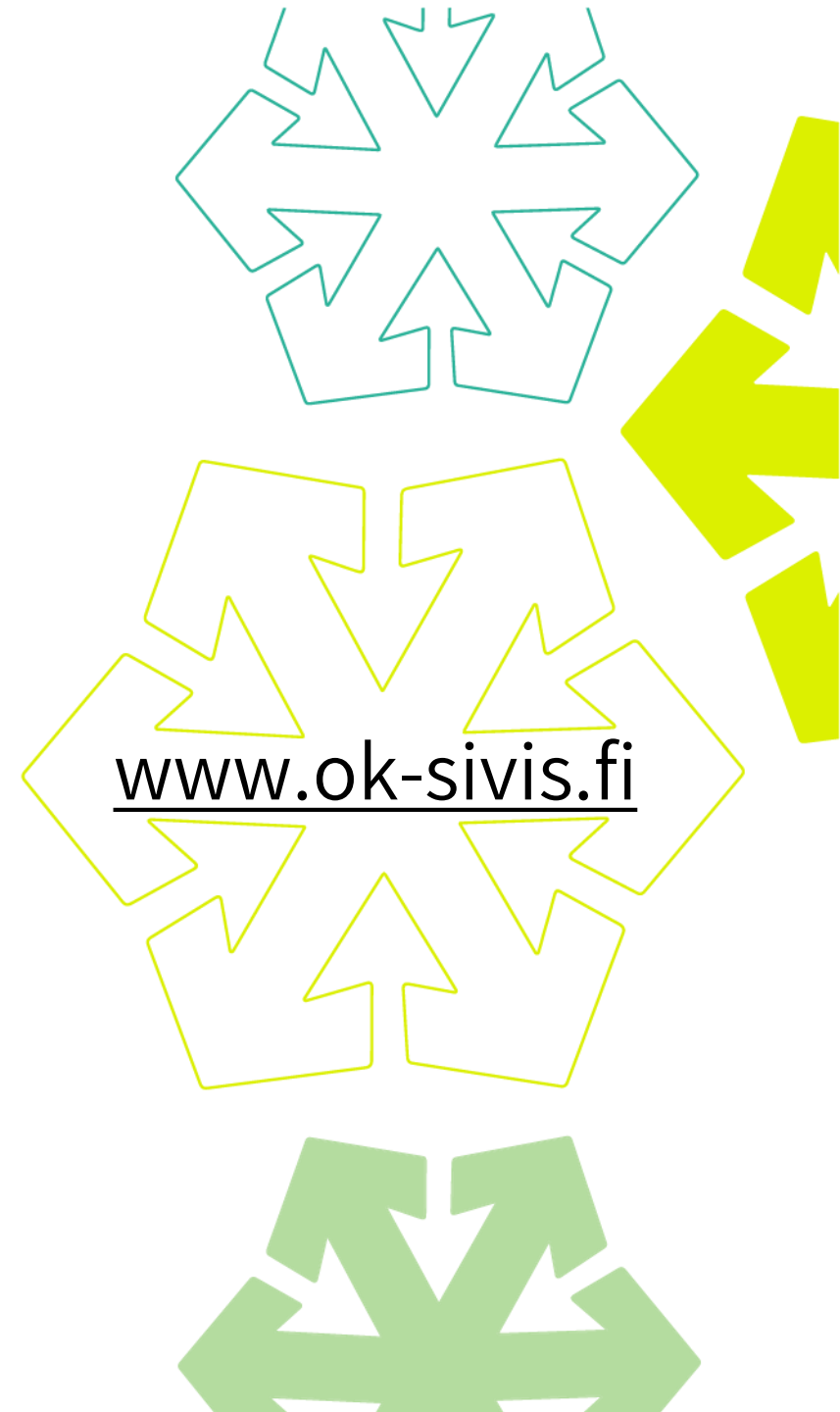
[@opintokeskussivis](https://www.instagram.com/opintokeskussivis)

www.linkedin.com/company/sivis-study-centre-/

www.youtube.com/SivisNYT

Kiitos!

